

Albert Einstein (1879. - 1955.)

Smontara, Ana

Source / Izvornik: **Matematičko fizički list, 2004, 65, 194 - 194**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:842940>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

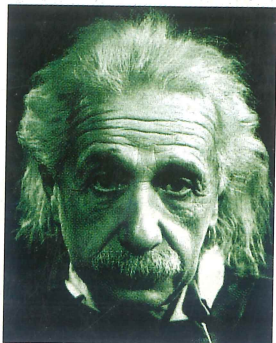
Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-24**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Albert Einstein¹ (1879. - 1955.)

Albert Einstein, čuveni njemački fizičar, jedan je od najistaknutijih stvaratelja 20. stoljeća. Rodio se 14. ožujka 1879. u Ulmu u obitelji njemačkih Židova. Sve do svoje treće godine nije progovorio, ali je pokazivao nevjerojatnu radoznalost i izuzetnu moć shvaćanja kompliciranih matematičkih pojmova te je s 12 godina samostalno naučio temelje geometrije. Školovanje, započeto

u rodnoj Njemačkoj, nastavio je u Italiji i zatim Švicarskoj, gdje je studirao matematiku i fiziku na Visokoj tehničkoj školi u Zürichu. Mrzio je školski sutav, nemaštoviti školski duh i postojeće metode učenja, te je često izostajao s predavanja i koristio to vrijeme učeći fiziku na svoj način i svirajući violinu. Sve ispite položio je proučavajući zabilješke svog kolege i diplomirao je 1900. godine. Dvije godine kasnije zaposlio se u Patentnom uredu u Bernu gdje ostaje sve do 1909. U tom razdoblju nastali su njegovi najznačajniji radovi koji su promijenili dotadašnje poimanje prirode ili su uveli nove pojmove u znanost. Godine 1905. obranio je doktorat na ciriškom sveučilištu s disertacijom *Novi način određivanja molekularnih dimenzija*, objavljenom u prestižnom časopisu *Annalen der Physik*. Četiri godine kasnije postaje izvanredni profesor teorijske fizike na sveučilištu u Zürichu i redovni profesor na Visokoj tehničkoj školi. Tijekom 1911. predaje na sveučilištu u Pragu, a 1912. se vraća na sveučilište u Zürichu. Od 1914. godine postaje direktor Kaiser-Wilhelm instituta u Berlinu i član Pruske akademije znanosti. U Berlinu radi na svojoj teoriji gravitacije, koja je sadržana u općoj teoriji relativnosti, objavljenom u dopunjenom obliku 1916. godine. Po dolasku Hitlera na vlast 1933. Einsteinu su oduzete sve funkcije. U znak protesta odriče se njemačkog državljanstva i odlazi u Sjedinjene Američke Države, gdje do kraja života radi u Institutu za viša znanstvena istraživanja u Princetonu. Umro je 18. travnja 1955. godine u 77-oj godini života u Princetonu, New Jersey.

Einsteinovo najpoznatije djelo je *teorija relativnosti* koja je, ne samo od osnovne važnosti kao temeljni okvir za daljnji razvoj teorijske fizike, već duboko zahvaća i u filozofske pojmove, napose o prostoru i vremenu, a povrh toga i u probleme kozmologije i kozmogonije. Einstein je dao fizici i druge vrlo važne priloge. Uveo je hipotezu o *kvantima svjetlosti ili fotonima* tj. pretpostavku da se svjetlost može shvatiti i korpuskularno, kao roj čestica, kada treba objasniti neke pojave, kao fotoelektrični efekt. Izveo je prve kvantne zakone za materiju. Značajan je njegov rad na polju induciranog zračenja kao teorijska osnova za lasere. Posebno su važni radovi na području Brownovog gibanja (koji su dali indirektan dokaz za postojanje atoma i prije eksperimentalne potvrde), kvantne statistike za bozone, ili čestice cjelobrojnog spina, te zakona po kojima se računa toplinski kapacitet kristala.

Za svoj «fotoelektrični zakon i rad u području teorijske fizike» primio je 1921. Nobelovu nagradu za fiziku.

Ana Smontara, Zagreb

¹Više o životu i djelu A. Eisteina možete pročitati u MFL, broj 1/181, 1995 - 96, 1.